

CURRICULUM VITAE

'Zz ... oeff!'

'Oeps, was me dat effe schrikken, zeg! Wat was dat?'

'Dat? O, niks bijzonders, dat was je leven, knul.'

'Ai, kan ik er nog een? A.u.b.?'

'Sorry maat, geen gezap meer.'

(naar John Cleese & Connie Booth in F.T.)

Edelachtbare

Ik werd geboren toen het in de verte dreigend rommelde. Boven mijn lage streek hing een muisgrijze zakdoek gevuld met snot van God, klaar om bij de eerste bliksemschicht en het daaropvolgende geknetter zwaar uit het zwerk te komen vallen. De wind kon elk ogenblik plaats maken voor het plenzen van regen, aangevuurd door witgele zigzaggers, begeleid door hemelsbreed geroffel. Een moordweertje, Edelachtbare! Al vlug verschoot het stadslandschap enkele tinten donkerder. Hier en daar hing nog een sliert licht te weifelen tussen vaalwit, vuilgeel en verontwaardigd oranje. Een klad duiven steeg lijkwit naar de loden hemel op – waarnaartoe in hemelsnaam?

Dan boorde zich eensklaps een zwiepende bliksemserpentine naar het hart van de stad. De mensen riepen naar elkaar dat het zeer slecht weer was voor de tijd van het jaar. Ze gingen in vestibules en kelders schuilen. Het was een heksenketel. Daar moet mijn dichterschap zijn ontstaan. Misschien ook mijn moordzucht. Edgar Allen Poe lag op de loer.

Mijn mama gaf een verlossende schreeuw en ik was er. De verlosser hield mijn lichaampje ondersteboven in de lichtplas van een lamp. Het was 1953, enkele maanden na de watersnood in de Lage Landen, omstreeks 21 uur, een dag als een ander. Na haastig inwendig overleg, voor zover dit wegens de pijn mogelijk was, gaf mijn vrouwelijke ouder me een naam. Dat moest vliegensvlug gebeuren: ze had me namelijk helemaal niet meer verwacht, na een eerstgeborene van hetzelfde mannelijke geslacht. Die was twintig minuten eerder ter aarde besteld. Ze noemde hem simpelweg Piet

1 200 seconden verschil tussen twee kinderen!

Broers!

Jongens toch!

‘En hoe zal dit knulletje hier nu heten hé?’ informeerde de roodharige vroedvrouw. Zweet parelde in de geul tussen haar borsten. In de verte deed een Frans chansonnier met een verborgen collaboratieverleden zijn ding op de radio.

‘Erik,’ zuchtte mijn mama, verblind door het felle licht van die lamp.

‘Erik, met een k. Ik hoor dat zo graag. Heeft hij ook alles? Net als... eh... Piet?’

‘Er ontbreekt niks aan, mevrouwtje. Alle tien op een rij, maal twee. Ge hebt u geweerd.’

‘Tel voor alle zekerheid toch nog maar eens zijn vingertjes. Heeft hij er genoeg? Dat maakt samen met zijn broertje twintig, hoor. En zijn teentjes? Oei oei oei toch!’

En zo, terwijl de verkleinwoordjes in het rond vlogen, voltrok zich de telling der ledematen en appendixen. Ook bij mijn tweelingbroer Piet gebeurde dat nog eens. Want de mens is vlees en bloed. Hij komt van ver. Van uit de moerassen, schijnt het. Van de elfvingerigen. Hersenen komen pas later; voor pis wordt vanzelf gezorgd.

‘Ook volledig in orde, mevrouwtje. Ge moogt op beide oren slapen.’

‘Ah, dat is toch al iets.’

‘En wat zal het later worden, hé? Professor misschien? Zijn papa heeft tot nu toe toch altijd goed geboerd, hé?’

‘Ruimtevaarder. Of nee: mu-muzi-muzika-ha-haaa-aaahh-àààà-ààààntt!!’ riep mijn mama verbouwereerd. Een golf verse pijn kwam aanrollen. Een rode zee van misselijkheid overmande haar. Daarop snelde mijn verwekker de verloskamer binnen, het ergste vrezend. Het was nog het tijdperk, Edelachtbare, dat papa’s rokend en koffie slurpend de geboortes van hun nageslacht verbeidden. De ramen lichtten op. Een knetterende donderslag joeg nonnen en zusters de ziekenhuiskapel in. Mijn verlosser, een volstrekt ongelovige huisarts met een portoverslaving, vloekte bewonderend voor zoveel oergeweld. Hij overhandigde de tweede baby, mij dus, aan de vroedvrouw en klopte bemoedigend op de schouder van de nieuwbakken papa. Diens askegeltje brak daardoor zo van zijn sigaret af. Toen rookten papa’s nog in sacrale ruimtes, voor de zenuwen. Prompt krulde mijn papa’s ziel op van de plotse warmte, twee kinderen ineens jandomme, straffe toer, maar ook wanhoop perforeerde zijn gemoed, en hij vervloekte zijn penis grondig.

‘Si-Si-Sidney,’ stamelde hij. ‘Si-Sidney is ook nog een schone naam voor dat tweede manneke. Welhebjevanjeleven!’

‘Aah,’ zuchtte mijn mama, ‘waar heb je dàt in godsnaam vandaan?’ Ze streek, vermoeid tot in haar merg, een klis inktzwart haar uit de ogen.

‘Dat is de naam van de eerste echte beroepsspion in Europa,’ legde hij uit. Hij had zeer veel boeken gelezen, deze papa met de roodomrande ogen. ‘Maar eigenlijk heette hij Sigmund of zoiets. Hij veranderde voortdurend van naam.’

‘Sigmund?! Sidney?! Maar Georges toch!’ riep mama.

‘Erik dan maar,’ zuchtte hij, toen ze niks meer zei en ook alleen maar zuchtte. ‘Het zij zo. Wel wel wel. Past dat bij Piet? Ze zullen staan kijken in ’t stadhuis! Met een c of met een k? Hoe schrijf je dat? Hoe zullen we die twee in leven houden? Kunnen we er niet eentje van naar de maan schieten? Eentje maar? Of verkopen we er een van aan de universiteit van Rijsel? Dan kan de ander later zeggen: ik had een broer aan de unief. In bokaal 7.’

Het was de langste tirade die mijn pa ooit uitkraamde.

‘Hou op met die dwaze praat, gij!’ kefte mijn ma, en ze viel in zwijm.

Niemand kon toen vermoeden hoe onwaarschijnlijk dicht mijn wanhopige mannelijke ouder bij de waarheid was. Piet studeerde later zo flink dat hij als astronaut in de ruimte werd afgeschoten. Hij moest er wel heel lang voor op een wachtlijst staan.

Ik daarentegen had iets met papier en ondergrond. Dat wordt u straks duidelijk, Edelachtbare.

Het was 1953. De wereld, deze blauwe kloot vol schermutselingen, stond aan de vooravond van grootse ontwikkelingen. Een president zou worden neergekogeld, hemellichamen betreden, harten getransplanteerd en het koninkrijkje België zou in nog kleinere stukjes worden verkaveld. In een van de belendende kamers van de kraaminrichting zette iemand een naoorlogse radio harder. Piet en ikzelf – ons velletje reflecteerde nog blauw en geel door de schok van onze teraardebestelling – hoorden toen onze allereerste tango. Mooie intro voor twee babyboomers. Een woedende zuster stormde die kamer binnen en siste met waaierend speeksel dat het ùit moest zijn sapristi, ùit, het was hier geen dancing sapristi! Buiten begon het haaiantanden te regenen. De vroedvrouw boog zich nog eens over mij. Heur rode haren streken over mijn inmiddels roze velletje. De geneesheer bukte zich voor mijn moeder. Hij kniéde warempel bijna, de ongelovige heiden. Mijn vader ging met gezonken hoofd op een stoeltje uit de jaren vijftig zitten bijkomen.

Ik was – net als mijn broertje Piet – een doodnormaal kind met geweldig fraaie ogen. Ze waren in de waan dat die ogen toen nog niet veel onderscheiden konden, maar hola!, nooit zou ik die rosse gloed aan mijn prille firmament vergeten: die lieve vrouw met de vlammende haren.

Alle roodharige vrouwen trokken later mijn aandacht.

Nog iets, Edelachtbare. Aan de oostelijke muur van de verloskamer hing een kleine lieveheer aan een kruis. Omdat hij er al zo lang was, lette niemand nog op hem. Om diezelfde reden viel het geen mens nog op dat het een verkeerde lieveheer was. Zijn hoofd rustte namelijk op zijn linkerschouder. Tegen de officiële canon in luisterde hij naar het alibi van de slechte moordenaar. Zo deed zich tijdens mijn eigen verlossing tevens een staaltje bevrijdingstheologie voor. Volgt u nog, Edelachtbare?

Enkele dagen later verliet mijn moeder met haar feestelijk uitgedost gevolg de met smeedijzer afgebakende doopruijnte in de kraaminrichting. Een priester-oom had haar ovenwarme tweeling van de erfzonde ontlast. Zoveel werk was dat niet, want het betrof jongetjes.

Bij de schuimwijn en de jongensmuisjes sprak onze oom voortdurend in rijmen. Verzen waren en zijn de mildste vorm van achterklap. Op de zwart-witte foto's die de week daarna de ronde deden, stonden mijn pa en mijn ma met neergeslagen oogleden ieder een wolk van een zoon vast te houden. Het licht was te fel geweest, vooral voor mijn mannelijke verwekker. Alleen de priester-oom had iets van een glimlach om zijn mond zwemen.

De jaren gingen voorbij. De man en de vrouw kochten geen kinderen meer, maar maakten het karwei af. De gevolgen van een simpele bijslaap droegen ze met geheven hoofd. Mijn broer Piet schopte het tot astronaut. Het duurde zijn tijd voor Piet in de kosmos werd gebracht en tegen hoge snelheden vloeibaar voedsel in zijn mond uitknijpen mocht. Hij prijkte op de reservelijst, tussen enkele andere uitverkoren Europeanen. Wel ging hij in de Verenigde Staten van Amerika wonen, vlak bij *Spacecenter Moonshine*, tussen wuivende halmen op uitgestrekte tarwevelden. (Of was het koren? Sla me dood, Edelachtbare). Sporadisch verscheen via satelliet een bericht over hem op de nationale treurbuis. Gewoonlijk betrof het mededelingen in het kader van populairwetenschappelijke programma's, gepresenteerd door mensen met ringbaarden en straffe briljetjes. Ja, die Piet maakte het wel, alsnog met beide voeten aan de grond.

De man en de vrouw werden ouder van dagen. Ze betrokken een kleinere woning op een 'bejaardenwoonerf'-project. Mijn vader noemde me soms Sigmund, soms Sidney. Na een periode van opstandigheid werd ik gewoon zelfstandig. Wegens hoogtevrees vestigde ik me in souterrains. Ik wou alleen maar ondergronds leven. Ook toen ik trouwde en kinderen kreeg, huurde ik een extra kelderverdieping om er laag bij de grond in alle rust te kunnen schrijven aan gedichten die de wereld zouden verbazen.

Ik groeide dus op, wat kon ik anders doen, in een halfwassen stadje niet ver van de Vlaamse zee: pottenbakkersverleden, paardenmarkttraditie, meubelindustrie, onderwijsinstellingen, beetje rock-'n-roll, eierboerpraatjes, koektrommelplaatjes. Niet slecht voor een ongeveer 20 000-koppige kluit met verstand toegeruste bavianen. Al verhuisde ik later vaak, ik kwam graag terug. Altijd iets met papier. Zoals U, Edelachtbare, met permissie. En ik beleefde er een stuk van mijn jeugd, in dromen en gedachten zappend, alsmaar zappend, op zoek naar... naar wat eigenlijk? Vroegere dromen en gedachten?

Die dromen en gedachten kenden aanvankelijk twee geduchte tegenstanders. Ten eerste waren er de verdragingsmanoeuvres door ouders en opvoeders bedacht. Dat is een oud zeer, naar ik lees in zovele boeken. Ten tweede was er de portie pech, waar ik een stilzwijgend verlengd abonnement op leek te hebben. Dat lok je zelf uit, naar men mij wil doen geloven, maar mijn geloof is klein. Zelfs de grote Latijns-Amerikaanse schrijvers kunnen me daar niet van overtuigen.

Ik kreeg, in tegenstelling tot mijn schitterende broer Piet – een rijzende ster –, door betwetende en naar musk riekende pedagoogchelaars de verkeerde richtingen in de verkeerde scholen toegewezen. Telkens ging het om iets in de humane wetenschappen. Op mij werd herhaalde keren proefondervindelijk onderwijs geëxperimenteerd. Iets met pakweg sociologie erin, en psychologie bijvoorbeeld. Ook werd er nog eens iets met geschiedenis gedaan, maar dan onder een pseudoniem, met name 'Mens & Maatschappij'. Lieve hemel.

Misschien, heel misschien, maar dat kan ik noch humaan noch wetenschappelijk bewijzen, is toen in mij definitief de dichter opgestaan: optornend tegen gewooneheid en pech. Het probleem was dat er geen probleem was.

Na ampele ondervraging over alle mij onderwezen facetten verwierf ik het ticket om door te schuiven naar de grotemensenwereld. Ik werd leraar, reclameschrijver, journalist, dichter, moordenaar. Crescendo dus. Ook op kleine pechstroken allerhande was ik een erg bedrijvig en veelgevraagd medewerker. Een voorbeeld, Edelachtbare, staat U mij toe. Na een zeker gerstgebeuren schepte ik twee leuke meiden ineens op, een donkere en een lichte. Onderweg flipte ik echter over en verloor aldus prompt mijn toegangkaartje voor een aardig dubbelfestival. Andermaal droeg ik bij tot het Bruut Nationaal Pech. Mijn broer Piet lachte zich een kriek: hij lanceerde een middellange afstandsruket en ik bleef toen op de reservelijst staan.

Zo werd gemis een rode draad. Het dichterschap lag permanent op de loer. Op 18-jarige leeftijd trok ik de zelfklever VL van mijn schooltas. Op 24-jarige leeftijd

verwijderde ik het signalement B van mijn auto. Op 38-jarige leeftijd peuterde ik de mededeling EUR van mijn belastingenmap. Nu, ongeveer een halve eeuw oud, ben ik een kraan in de dichtkunst, de *slow* onder de tekstgenres. Ik mag graag met woorden droogneuken.

Ik wijt of dank dit aan een aantal factoren: die verkeerde lieveheer in de verloskamer, de rosse gloed van die vroedvrouw aan mijn prille horizon, die tango, mijn tweelingbroer die banen om de aarde draait.

En misschien ben ik wel de zoon van een priester die rijmt.

Zo, het is eruit.

O ja: ook begin ik lelijk van koffie te houden, zovele jaren na de Max Havelaar. Ik word een mohammed van de mokka. Daarom, Edelachtbare, vraag ik verschoning voor de morsigheid van dit cv en die paar bruine eilandjes ter hoogte van de referenties. Het zijn de pigmenten van een dichterschap. Dat beetje slordigheid heb ik van Erasmus. Verschoning ook voor de moord op die roodharige violiste uit Boedapest, die ik wurgde met haar eigen snaren. Ook dat verliep niet zonder enige morsigheid. Daarom ook werd ik geen astronaut, doch: dichter.

Met beleefde groeten

vanuit Huis van Bewaring *De Breede Veertien*:

E.